

og offentlig Stiftellers Capitaler. — En anden Betragtning man gjorde gjældende var den, at man burde sørge for, at den, som gik over til at blive Selveier, gjorde det paa en saadan Maade, at hans Arvinger ikke kom tilbage fra denne Selveieendom. Jeg troer dog ikke, at der kan være nogen rimelig Frygt i saa Henseende, om man end ikke paabyder denne Amortisation. Stedet vil nemlig have $\frac{1}{3}$ mere Værdi end den Kjøbesum, for hvilken den nye Selveier erholder det, og derfor synes der ikke at være nogen grundet Anledning til at frygte for, at den nye Selveiers Arvinger ikke skulde kunne holde sig ved Stedet. Men, hvad man i den Henseende maatte ønske yderligere gjort, troer jeg i alt Fald man rettest bør overlade til Selveierbonden selv. Jeg tvivler ikke paa, at Bonden i Almindelighed, saavidt han kan, vil søge at frigjøre Stedet, naar han kun har Midlerne dertil, og han ikke maatte finde det fordeelagtigere at anvende det, han saaledes kan asee, paa Stedet selv, hvormed Staten jo med Hensyn til Sikkerheden, saavelsom Arvingerne kan være vel tjent. Det er vistnok sandt, som der blev udhævet, at der kan findes braadne Kar i denne Stand som i enhver anden, men jeg tillader mig at antage, at man ikke skal skrive en Lov som denne for de braadne Kar, men skrive den for Bøndestanden, saaledes som den er i Almindelighed. De braadne Kar vilde dog ikke kunne hjælpes ved saadanne Sikkerhedsforholdsregler. Derimod vil man ved en sliq Foranstaltning paalægge Andre en ubehagelig Tvang, der ikke behøvede at underkastes en saadan. Det er derhos af flere Medlemmer her i Thinget, der maae ansees som note bekendte med Forholdene, forrige Gang blevet udtalt, hvorledes det kunde blive trykkende, og muligt endog efter Omstændighederne uoverkommeligt, for Bønderne at skulle betale mere end de hidtil have erlagt. En saadan Tvangsforholdsregel vilde rimeligvis i dette Tilfælde have den samme Virkning, som den pleier at have i andre Tilfælde, hvor man efter Forholdets Natur burde overlade Vedkommende at handle med Frihed efter bedste Skjønnende; den vil have den Virkning, at den afholder Mange fra at gjøre de større frivillige Afbetalinger, som de ellers vilde have

gjort, idet Mange, der ellers vilde have tænkt paa at gjøre Afbetalinger, og da uidentivt større end de paabudne, vilde berolige sig ved, at der nu skeer et tvungent Afdrag, og det af den Størrelse, som Lovgivningen har anseet for tilstrækkelig. Man har endelig ogsaa gjort gjældende, at en saadan Amortisation burde paabydes, fordi den nye Selveierbønde skulde kunne føle, at han var bleven Selveier, eller fordi det maatte være kjendeligt paa Noget, at der var indtraadt en Forandring i hans hidtilværende Stilling. Jeg kan virkelig ikke skjønne, at det skulde være enten nødvendigt eller engang ønskeligt, at man paa denne Maade skulde see at gjøre Forandringen søselig for de Vedkommende. Jeg troer, at de meget godt vilde indsee den selv, og at den snart vil vise sin velsignelsesrige Indvirkning ved det Opsving, som disse Gaardes Drift vil faae, og ved de mange Forandringer, som vilde blive foretagne med dem som Selveiergaarde. Der vil desuden allerede indtræde en meget betydelig Forskjel derved, at, hvad der herefter skal svares, bliver at svare som en Rente, hvis Udeblivelse vil medføre, at hele Capitalen vil være forsalben til Betaling; allerede heri ligger der, som det ved anden Behandling blev bemærket, en væsentlig Forskjel i de Vedkommendes hele Stilling. Men om jeg end havde kunnet indrømme, at der var overveieende Grunde til at paabyde en Tvangsamortisation, uden Hensyn til, at den for Statens Sikkerhed forekommer mig mindre nødvendig, og uden Hensyn til de Betænkkeligheder, som ere gjorte gjældende imod den, saa vilde jeg dog aldrig kunne ansee det for rigtigt, at ordne Forholdet paa den Maade, som det er blevet ved den under forrige Behandling antagne Paragraph. Allerede den Omstændighed forekommer mig at være temmelig afgjørende, at man kun har kunnet paabyde en Amortisation med en halv Procent aarligt af Kjøbesummen; denne halve Procent, om man end dertil, som det idag stillede Vædringsforslag tilsigter, vilde føie Renten af denne halve Procent, vil dog kun være en altfor ubetydelig Afbetaling, til at man derved skulde kunne opnaae de Formaal, hvorfor den var bleven paabudt. Denne Afbetaling bliver i den første Række af Aar saa